

ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียน ของนักศึกษาพยาบาล Psychosocial Factors Affecting Learning Behaviors among Nursing Students

รัศมีสุนันท์ จันทรภักดี* ภารภัทร เสงอุดมทรัพย์** ดวงใจ วัฒนสินธุ์**

Russunan Jantarapakdee,* Pornpat Hengudomsub,** Duangjai Vatanasin**

*,** คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี

*,** Faculty of Nursing, Burapha University, Chonburi Province

* Corresponding Author: Russunan@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการเรียนและอิทธิพลของปัจจัยด้านจิตสังคม ได้แก่ ความเครียด การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาลทั้ง 4 ชั้นปีของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 225 ราย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เก็บข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามออนไลน์ 5 ส่วน ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ความเครียด การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับเพื่อน อาจารย์ และครอบครัว และพฤติกรรมการเรียน ได้ค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.93, 0.87, 0.79, และ 0.91 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียน = 2.67 (SD = 0.34) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ความเครียด การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ได้ร้อยละ 23.8 ($R^2 = .238$, $p < .01$) โดยตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาลได้สูงสุด คือ สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์ ($\beta = -.26$, $p < .001$) รองลงมา คือ ความเครียด ($\beta = -.18$, $p < .001$) การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน ($\beta = .18$, $p < .001$) และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ($\beta = -.16$, $p < .001$)

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ผู้เกี่ยวข้องในด้านการศึกษายาบาลควรส่งเสริมการพัฒนาโปรแกรมและแหล่งสนับสนุนเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเรียนรู้นักศึกษาพยาบาล เช่น โปรแกรมการจัดการกับความเครียด การให้คำปรึกษาออนไลน์ และการส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล

Received: April 28, 2021; Revised: September 14, 2021; Accepted: September 18, 2021

คำสำคัญ: ปัจจัยด้านจิตสังคม พฤติกรรมการเรียน นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This study aimed to examine learning behaviors and the influence of psychosocial factors including stress, learning self-efficacy, and interpersonal relationships on learning behaviors of nursing students across 4 year-levels of the undergraduate program. The sample consisted of 225 nursing students who were recruited by using a stratified random sampling technique. Participants were asked to complete a 5-online questionnaires including personal information, stress, academic self-efficacy, interpersonal relationships between nursing students with peers, teachers and family, and learning behaviors. These questionnaires yielded Cronbach's alpha coefficients of 0.93, 0.87, 0.79, and 0.91, respectively. Descriptive statistics, Pearson correlation coefficients, and stepwise multiple regression were used for data analyses.

The results showed that the mean score of nursing students' learning behavior was 2.67, classified as a moderate level (2.67, SD = 0.34). From stepwise multiple regression analysis, it was found that stress, academic self-efficacy, and interpersonal relationships between nursing students and teachers could together predict learning behaviors for 23.8 percent ($R^2 = .238$, $p < .01$). The strongest predictor was interpersonal relationships with teachers ($\beta = -.26$, $p < .001$), followed by stress ($\beta = .18$, $p < .001$), and academic self-efficacy ($\beta = .18$, $p < .001$).

The results emphasized the factors influencing learning behaviors among nursing students. To promote nursing students' learning behaviors, relevant persons regarding nursing education could support for developing programs and providing supportive resources such as stress management program, on-line counseling, and strengthening good relationships between teachers and nursing students.

Keywords: psychosocial factor, learning behaviors, nursing students

ความเป็นมาและความสำคัญ ของปัญหา

การเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความรู้เกี่ยวกับการบริการทางสุขภาพแก่ประชาชนในสังคม ตลอดจนปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (TQF)¹ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน

ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตนั้นมีความสำคัญที่ครอบคลุมด้านมนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ทั้งในส่วนทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยนักศึกษาพยาบาลต้องมีการประยุกต์ความรู้ในส่วนทฤษฎีและเทคนิคการปฏิบัติการพยาบาลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ดำเนินงานจัดการเรียนการสอนตามแผน ยุทธศาสตร์ที่ร่วมกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์

ของมหาวิทยาลัยบูรพา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) และสภาการพยาบาล ให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติ ผลลัพธ์ที่ดีที่มีสมรรถนะเชิงวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นสากล และคงเอกลักษณ์ความเป็นไทย โดยชั้นปีที่ 1 และ 2 การเรียนการสอนจะอยู่ในชั้นเรียนและการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ ส่วนชั้นปีที่ 3 และ 4 จะเป็นการเรียนรู้ในชั้นเรียนร่วมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลและในชุมชน จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีของนักศึกษาพยาบาลนั้น เป็นสิ่งที่อาจทำให้เกิดภาวะกดดันหรือตึงเครียดได้ ส่งผลให้ไม่มีเวลาในการอ่านหนังสือหรือเตรียมความรู้ อีกทั้งมีนักศึกษาพยาบาลบางส่วนที่พบว่า มีปัญหาการปรับตัวในด้านการเตรียมความพร้อมการฝึกภาคปฏิบัติ และการปรับตัวให้เข้ากับแหล่งฝึก²

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการมีพฤติกรรม การเรียนที่ไม่เหมาะสมมีความเชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมักจะมีพฤติกรรมแยกตัวและพร่องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างในสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ ทรงสุตา หมีนไธสง, วชิรี อมรโรจน์วรุตติ และ อริณลดา ลาตลา³ พบว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญที่ร่วมทำนายภาวะสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลทั้งในส่วนของนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลและมหาวิทยาลัย ดังนั้นการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิตประจำตัว การมีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และกับอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนรูปแบบการเรียนการสอนในศาสตร์ของการพยาบาล หากนักศึกษามีปัจจัยเหล่านี้ได้ไม่เหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การเรียน ตลอดจนการเกิดปัญหาสุขภาพจิตได้³

นักศึกษาที่มีพฤติกรรม การเรียนที่ดีจะมีการวางแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เมื่อเทียบกับนักศึกษาที่เรียนพอใช้หรือเรียนอ่อน เช่น มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกห้องเรียน หรือมีการทบทวนความรู้อยู่เสมอ¹ จะเห็นได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลต้องเผชิญกับการปรับตัวในหลายด้าน ทั้งนี้หากนักศึกษาพยาบาลไม่สามารถปรับตัวกับสิ่งเหล่านี้ได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การเรียน เช่น พักการเรียน ลาออกจาก การเรียน เป็นต้น

พฤติกรรม การเรียน หมายถึง การกระทำ หรือการตอบสนองที่นักเรียนแสดงออกเกี่ยวกับการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการตอบสนองหรือปฏิกิริยาที่นักเรียนมีต่อประสบการณ์ในขณะเรียน⁴ ซึ่งพฤติกรรม การเรียนที่เหมาะสมและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีประกอบไปด้วย ความมุ่งมั่น ความตั้งใจ การมีแรงจูงใจ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน การเตรียมพร้อมต่อการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารเวลาที่เหมาะสม การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ การวางแผนกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถในการจับประเด็นในการเรียนได้⁵ ทั้งนี้พฤติกรรม การเรียนนั้นเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษาพยาบาลเอง และปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยคัดสรรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความเครียด การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับเพื่อน ครอบครัว และอาจารย์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ความเครียด เป็นภาวะที่บุคคลเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงไม่จะเป็นเหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ ก่อให้เกิดความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายและจิตใจ การปรับตัวต่อความเครียดที่เหมาะสมจะคงไว้ซึ่งสุขภาพกายและจิตที่ดี แต่ถ้าหากไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะส่งผลเสียต่อวิถีชีวิต

ทางอารมณ์และนำไปสู่การเปี่ยงเบนทางด้านสุขภาพจิต และส่งผลต่อการมีพฤติกรรมการเรียนที่แย่ง ขาดประสิทธิภาพ พักการเรียน รวมถึงไม่สามารถไปเรียนต่อได้⁶ ทั้งนี้จากการศึกษาของ กฤตพัทธ์ ผิดฝน และคณะ⁷ พบว่า ระดับความเครียดของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงานครั้งแรกบนหอผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 51.10 โดยความเครียดนี้ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมก่อนการขึ้นฝึก ระยะเวลาในการขึ้นฝึกปฏิบัติ สิ่งเอื้ออำนวยทางการศึกษามากกว่าไม่เอื้อต่อการค้นคว้าหาข้อมูล รวมถึงความเครียด ความกดดันจากอาจารย์นิเทศ⁷

การรับรู้ความสามารถแห่งตน เป็นการที่บุคคลประเมินและตัดสินในความสามารถของตนเอง โดยเชื่อว่าบุคคลจะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมใดๆ นั้นย่อมผ่านการประเมินของตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการแก้ไขอุปสรรคหรือปัญหาที่ประสบ โดยบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนสูงจะมองงานที่ยุ่ยากกว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายมากกว่าเป็นความเสี่ยงหรือสิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง ในขณะที่ของการรับรู้ด้านการเรียนก็เช่นเดียวกัน หากมีการรับรู้ความสามารถแห่งตนต่ำ มักจะมองงานที่ยุ่ยากกว่าเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง^{8,9} ดังนั้นการรับรู้ความสามารถด้านการเรียนนั้น ถือเป็นคุณสมบัติสำคัญสำหรับนักศึกษาที่พึงมี โดยนักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่ต่างกันจะมีพฤติกรรมการเรียนที่แตกต่างกัน¹⁰

สัมพันธภาพระหว่างบุคคล เป็นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยใช้การสื่อสาร อารมณ์ ความรู้สึกด้วยวาจา หรือภาษาท่าทาง¹¹ แบ่งเป็นสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ครอบครัว และอาจารย์ ซึ่งเป็นสัมพันธภาพที่เน้นการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นด้านคำพูด อารมณ์ ความรู้สึก หรือท่าทาง เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลยังอยู่ในช่วงวัย

ของการศึกษา ซึ่งต้องการการสนับสนุนด้านการเงิน ค่าปรึกษาแนะนำ และกำลังใจจากบุคคลในครอบครัวและสังคม รวมถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกลุ่มเพื่อน และการได้รับคำชี้แนะ อบรมสั่งสอนในหลักของวิชาชีพการพยาบาลจากอาจารย์ผู้มีประสบการณ์ ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษามากที่สุด¹² สอดคล้องกับการศึกษาของ พิชฌาย์วีร์ สีนสวัสดิ์ และ เบญจวรรณ พิพพัทธ์¹³ พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชบุรี อีกทั้งจากการศึกษาของ ภัทรพล มหาพันธ์¹⁴ พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับบุคคลอื่น ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และอาจารย์สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตของนักศึกษาได้มากที่สุด

จากความสำคัญของปัจจัยด้านจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียน ทำให้คณะผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตลอดจนอิทธิพลของปัจจัยด้านจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ เฝ้าระวังไม่ให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิต อีกทั้งการนำข้อมูลมาวางแผนส่งเสริมปัจจัยด้านจิตสังคมที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ดีของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตสังคม ได้แก่ ความเครียด การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ครอบครัว และอาจารย์ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

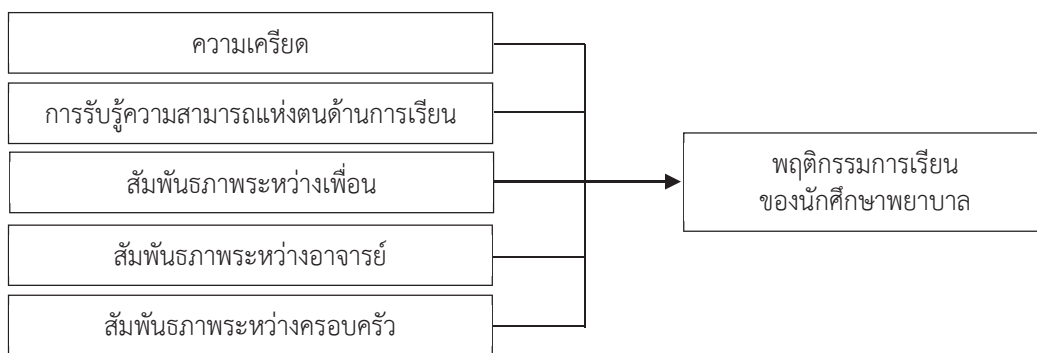
สมมติฐานการวิจัย

ความเครียด การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ครอบครัว และอาจารย์ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้การทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของ Weinstein, Palmer & Acee¹⁵ ตามแนวคิดนี้พฤติกรรมการเรียนประกอบด้วยประเด็นหลัก 10 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะในการเรียน 2) แรงจูงใจในการเรียน 3) การจัดการกับเวลาในการเรียน 4) ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเรียน 5) การมีสมาธิและการเอาใจใส่ต่อการเรียน 6) กระบวนการรวบรวมข้อมูล

และการกระตือรือร้นในการค้นหาความรู้ 7) การเลือกใจความสำคัญและการจดจำเนื้อหาที่สำคัญ 8) การใช้เทคนิคและเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเหลือในการเรียน 9) การทดสอบตนเอง การทบทวน และการเตรียมตัวในการเรียน 10) ยุทธวิธีในการสอบและการเตรียมตัวสอบ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ความเครียด การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน รวมถึงสัมพันธภาพของนักศึกษาพยาบาลกับเพื่อน อาจารย์ และครอบครัว โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีปัจจัยทางด้านจิตสังคมไม่เหมาะสม ได้แก่ การขาดทักษะในการจัดการกับความเครียด ขาดทักษะด้านการพัฒนาและดำรงสัมพันธภาพกับผู้อื่น ขาดแรงจูงใจ และขาดการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน ซึ่งหากไม่สามารถจัดการกับปัจจัยเหล่านี้ได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาทางจิตและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำได้ แต่ถ้าหากนักศึกษาพยาบาลมีความเครียดน้อย มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน และมีสัมพันธภาพที่ดีทั้งกับเพื่อน อาจารย์ และครอบครัว ก็จะส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลที่มีพฤติกรรมการเรียนที่ดี สรุปได้ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Descriptive predictive correlational research)

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเข้า (Inclusion criteria) ดังนี้ 1) เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 - 4 ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2563 ภาคการศึกษาที่ 1 2) มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป 3) ยินดีเข้าร่วมงานวิจัยด้วยความสมัครใจ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*power 3.1.2 โดยมีจำนวนตัวแปร (Predictors) เท่ากับ 5 ตัวแปร กำหนดขนาดอิทธิพล (Effect size) เท่ากับ 0.10 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.5 และค่าอำนาจทดสอบ (Power of test) เท่ากับ 0.95 อ้างอิงใน Polit & Beck¹⁶ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 204 ราย เพื่อเป็นการป้องกันการได้รับแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ จึงได้เพิ่มขนาดตัวอย่างอีกร้อยละ 10 ดังนั้นงานวิจัยนี้จะทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาพยาบาลรวมทั้งสิ้น 225 ราย ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยจะทำการสุ่มเพื่อคัดเลือกนักศึกษาที่เป็นตัวแทนในระดับชั้นจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง 4 ตามสัดส่วนของนักศึกษาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้เหล่านี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ และมีการนำไปใช้

ในงานวิจัยมาก่อนแล้ว และผู้วิจัยได้นำแบบวัดเหล่านี้มาใช้โดยไม่ได้มีการดัดแปลงเนื้อหาใดๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมิได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาซ้ำ ทั้งนี้ก่อนนำแบบวัดเหล่านี้ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำแบบวัดเหล่านี้ไปทดสอบหาความเที่ยงกับนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficients)

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ใช้เพื่อสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ชั้นปี เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยในปีการศึกษาล่าสุด และที่พักขณะเรียนที่มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความเครียดของสวนปรง ใช้ประเมินความเครียด พัฒนาโดย สุวัฒน์ มหัตถินรัตน์กรกุล, วนิดา พุ่มไพศาลชัย และ พิมพ์มาศ ตาปัญญา¹⁷ ประกอบด้วย ข้อคำถามที่ใช้สำหรับประเมินความเครียด จำนวน 20 ข้อ คำตอบเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คะแนนอยู่ในช่วง 0 - 100 คะแนน แบ่งเป็นค่าคะแนน 0 - 24 คะแนน มีความเครียดระดับต่ำ ค่าคะแนน 25 - 42 คะแนน มีความเครียดระดับปานกลาง ค่าคะแนน 43 - 62 คะแนน มีความเครียดระดับสูง และคะแนนมากกว่า 63 คะแนนขึ้นไป มีความเครียดระดับรุนแรง แบบประเมินนี้เป็นเครื่องมือมาตรฐานที่นำไปใช้ประเมินภาวะเครียดของกรมสุขภาพจิตที่ใช้แพร่หลายในประเทศไทย และมีค่าความความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในงานวิจัยนี้เท่ากับ 0.93

ส่วนที่ 3 แบบประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน ใช้ประเมินการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน พัฒนาโดย Rowbotham & Schmitz¹⁸ ตามแนวคิดของ Bandura⁸

แปลโดย ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์, นุจรี ไชยมงคล และ ชนัญชิตาคุษฎี ทูลศิริ¹⁹ สำหรับประเมินความสามารถด้านการเรียน 4 ด้าน ประกอบด้วย การเรียนรู้ทางวิชาการ การพัฒนาทักษะและความรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการเรียน ประกอบด้วย ข้อคำถาม 10 ข้อ คำตอบเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ คะแนนอยู่ในช่วง 10 - 40 คะแนน แบ่งเป็นค่าคะแนน 10 - 20 คะแนน มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียนน้อย คะแนน 21 - 30 คะแนน มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียนปานกลาง และคะแนน 31 - 40 คะแนน มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียนสูง แบบประเมินนี้มีค่าความความเที่ยงในงานวิจัยนี้เท่ากับ 0.87

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ใช้ประเมินสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน อาจารย์ และครอบครัว ของ ศิริญพร บุสหงส์²⁰ ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัวของ อิดา วิถีพานิชยางกูร เพื่อให้เหมาะสมกับนักศึกษาพยาบาล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นการประเมินลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลใน 3 ด้าน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (ข้อที่ 1 - 10) สัมพันธภาพในครอบครัว (ข้อที่ 11 - 20) และสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์ (ข้อที่ 21 - 30) คำตอบเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คะแนนอยู่ในช่วง 10 - 50 คะแนน แบ่งเป็นค่าคะแนน 10 - 23 คะแนน มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลระดับน้อย ค่าคะแนน 24 - 36 คะแนน มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลระดับปานกลาง และค่าคะแนน 37 - 50 คะแนน มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลระดับดีมาก แบบสอบถามนี้มี

การนำไปใช้ศึกษาในนักศึกษาพยาบาลโดยในงานวิจัยของ ศิริญพร บุสหงส์²⁰ ได้ค่าความความเที่ยงเท่ากับ 0.91 และมีค่าความความเที่ยงในงานวิจัยนี้เท่ากับ 0.79

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียน ใช้ประเมินพฤติกรรมการเรียน 10 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านทัศนคติในการเรียน 2) ด้านแรงจูงใจในการเรียน 3) การจัดการกับเวลาในการเรียน 4) ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเรียน 5) การมีสมาธิและการเอาใจใส่ต่อการเรียน 6) กระบวนการรวบรวมข้อมูลและการกระตือรือร้นในการค้นหาความรู้ 7) การเลือกใจความสำคัญและการจดจำเนื้อหาที่สำคัญ 8) การใช้เทคนิคและเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเหลือในการเรียน 9) การทดสอบตนเอง การทบทวน และการเตรียมตัวในการเรียน 10) ยุทธวิธีในการสอบและการเตรียมตัวสอบ พัฒนาโดย Weinstein, Palmer & Acee¹⁵ ซึ่งแปลและดัดแปลงโดย สิงห์ ไทยวงศ์²¹ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 77 ข้อ คำตอบเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แบ่งเป็นค่าคะแนน 1 - 5 คะแนน โดยคะแนน 1.00 - 2.00 คะแนน มีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมน้อย ค่าคะแนน 2.01 - 3.00 มีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมปานกลาง ค่าคะแนน 3.01 - 4.00 มีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมมาก และคะแนน 4.01 - 5.00 พฤติกรรมการเรียนเหมาะสมมากที่สุด ยกเว้นด้านความวิตกกังวลที่การแปลความหมายพฤติกรรมการเรียนจะตรงข้ามกัน โดยคะแนน 1.00 - 2.00 มีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมมากที่สุด (มีความวิตกกังวลน้อยที่สุด) ค่าคะแนน 2.01 - 3.00 มีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมมาก (มีความวิตกกังวลน้อย) ค่าคะแนน 3.01 - 4.00 มีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมปานกลาง (มีความวิตกกังวลปานกลาง) และคะแนน 4.01 - 5.00 พฤติกรรมการเรียนเหมาะสมน้อย (มีความวิตกกังวลมาก) แบบสอบถามนี้

มีการนำไปใช้ศึกษาในนักศึกษาสังกัดอุดมศึกษา โดยในงานวิจัยของ อรพิน ศิริสัมพันธ์ และ ภัทรพล มหาพันธ์⁴ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.94 และมีค่าความเที่ยงในงานวิจัยนี้เท่ากับ 0.91

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เอกสารเลขที่ 051/2563 ก่อนเข้าร่วมในงานวิจัย ผู้วิจัยทำการอธิบายรายละเอียดของการวิจัย ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ ความเสี่ยง และประโยชน์ในการเข้าร่วมการวิจัย ตลอดจนการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมวิจัยจนเข้าใจ สิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมหรือปฏิเสธ ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การตอบแบบสอบถามออนไลน์ โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งในการตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีการให้นักศึกษาระบุชื่อและนามสกุลหรือข้อมูลที่จะระบุตัวตนได้ ในการตอบแบบสอบถามออนไลน์นี้ นักศึกษาสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้หลายช่องทาง จากการสำรวจของคณะพยาบาลศาสตร์พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวมากกว่าร้อยละ 90 และที่บริเวณ ตึกเรียน ห้องสมุด และหอพักของคณะพยาบาลศาสตร์ ก็มีคอมพิวเตอร์ที่นักศึกษาสามารถใช้ได้และสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ในช่วงเวลาการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะอำนวยความสะดวกโดยจัดคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กไว้ที่ห้องวิจัยซึ่งนักศึกษาสามารถมาใช้ในการตอบคำถาม และการตอบคำถามออนไลน์นี้

นักศึกษาสามารถตอบได้ผ่านทางโทรศัพท์มือถือเช่นกัน งานวิจัยนี้กลุ่มตัวอย่างไม่จำเป็นต้องลงนามในใบยินยอม การที่กลุ่มตัวอย่างคลิกที่ปุ่มตอบแบบสอบถาม จากนั้นทำการตอบแบบสอบถามแล้วทำการคลิกที่ปุ่ม (ส่ง) เป็นการแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างยินยอมและอนุญาตให้ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าตามที่ได้ถามในแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์การพยากรณ์ตัวแปรด้วย Stepwise multiple regression analysis

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 92.90 นักศึกษาส่วนใหญ่มีที่พักขณะเรียนอยู่นอกมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 67.10 กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 27.60 มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ที่ 3.25 มีค่าคะแนนพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนโดยรวมเท่ากับ 2.67 (SD = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมการเรียนด้านการจัดการกับเวลาในการเรียนมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 (SD = 0.60) รองลงมาคือ ด้านการทดสอบตนเอง การทบทวน และการเตรียมตัวในการเรียน ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 (SD = 0.52) และมีพฤติกรรมการเรียนด้านทัศนคติในการเรียนน้อยที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 (SD = 0.48) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล (n = 225)

พฤติกรรมการเรียนรู้	Mean	SD	ระดับ
- ด้านทัศนคติในการเรียน	1.87	0.48	เหมาะสมน้อย
- ด้านแรงจูงใจในการเรียน	2.26	0.51	เหมาะสมปานกลาง
- ด้านการจัดการกับเวลาในการเรียน	2.90	0.60	เหมาะสมปานกลาง
- ด้านความวิตกกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเรียน	3.37	0.61	เหมาะสมปานกลาง
- ด้านการมีสมาธิและการเอาใจใส่ต่อการเรียน	2.66	0.63	เหมาะสมปานกลาง
- ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูลและการกระตือรือร้น	2.42	0.60	เหมาะสมปานกลาง
- ด้านการเลือกใจความสำคัญและการจดจำเนื้อหา	2.72	0.67	เหมาะสมปานกลาง
- ด้านการใช้เทคนิคและเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเหลือในการเรียน	2.77	0.51	เหมาะสมปานกลาง
- ด้านการทดสอบตนเอง การทบทวน และการเตรียมตัวในการเรียน	2.88	0.52	เหมาะสมปานกลาง
- ด้านยุทธวิธีในการสอบและการเตรียมตัวสอบ	2.84	0.54	เหมาะสมปานกลาง
รวม	2.67	0.34	เหมาะสมปานกลาง

2. กลุ่มตัวอย่างมีความเครียดอยู่ระดับสูง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.17 (SD = 13.50) มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียนอยู่ระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.26 (SD = 3.67) มีสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์อยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.88 (SD = 5.52) รองลงมา คือ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.20 (SD = 6.05) และมีพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 (SD = 0.34) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ช่วงคะแนน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ (n = 225)

ตัวแปรที่ศึกษา	Possible	Actual	Mean	SD	ระดับ
- ความเครียด	0 - 100	25 - 91	53.17	13.50	สูง
- การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน	10 - 40	21 - 39	30.26	3.67	ปานกลาง
- สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	10 - 50	19 - 50	42.20	6.05	มาก
- สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์	10 - 50	26 - 50	42.88	5.52	มาก
- สัมพันธภาพระหว่างครอบครัว	10 - 50	23 - 49	38.75	5.11	มาก
- พฤติกรรมด้านการเรียน	1 - 5	2 - 3	2.67	0.34	ปานกลาง

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ความเครียด การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์และเพื่อน โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ได้ร้อยละ 23.8 ($R^2 = .238$, $p < .01$) โดยตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาลได้สูงสุด คือ สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์ ($\beta = -.26$, $p < .001$) รองลงมา คือ ความเครียด ($\beta = .18$, $p < .01$) การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน ($\beta = .18$, $p < .001$) และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ($\beta = -.16$, $p < .05$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ($n = 225$)

ตัวแปรทำนาย	b	SE	β	t	p-value
Constant	228.207	20.852		10.944	.000***
สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์	-1.364	.335	-.261	-4.067	.000***
ความเครียด	.372	.121	.188	3.087	.002**
การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน	1.337	.433	.184	3.087	.002**
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	-.716	.283	-.162	-2.532	.012*

$R^2 = .238$; Adjust $R^2 = .224$; $R = .488$; $F_{4, 220} = 17.191$; $p < .001$

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีค่าคะแนนพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง โดยค่าเฉลี่ยคะแนนรวมทุกด้านเท่ากับ 2.67 ($SD = 0.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมการเรียนด้านการจัดการกับเวลาในการเรียนมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 ($SD = 0.60$) รองลงมา คือ ด้านการทดสอบตนเอง การทบทวน และการเตรียมตัวในการเรียน ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 ($SD = 0.52$) เนื่องจากการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเป็นระบบหน่วยกิต นักศึกษามีเวลาร่างจากการเรียนส่วนหนึ่งเพื่อใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าความรู้และทำกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์แก่ตนเอง ซึ่ง

นักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ส่วนใหญ่มีที่พักขณะเรียนอยู่นอกมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 67.10 ตั้งแต่เข้ามาศึกษา จำเป็นต้องมีการบริหารเวลา เช่น เวลาเดินทางจากที่พักมายังมหาวิทยาลัย เวลาในการใช้ชีวิตส่วนตัวประจำวัน การเรียนหรือการขึ้นฝึกปฏิบัติในแต่ละแหล่งฝึกที่อาจจะต้องมีการเดินทางไกลจากที่พัก เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ วิรงค์รองชมภูมิ่ง²² ที่ศึกษาความสามารถในการบริหารเวลาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรี พบว่า ความสามารถในการบริหารเวลาของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติมากรโลกาวิทย์²³ ที่พบว่า ความสามารถในการบริหารเวลาของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยปทุมธานีอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงานวิจัยนี้ พบว่า พฤติกรรมการเรียนด้านทัศนคติในการเรียน

น้อยที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 (SD = 0.48) ซึ่งการเรียนพยาบาลนั้นเป็นการเรียนเกี่ยวกับชีวิตจริงของมนุษย์ มีรูปแบบการเรียนที่เข้มข้นทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติตามลำดับขั้นปี ต้องเผชิญความเครียด รวมถึงความคาดหวังจากสังคมรอบข้าง จากการสอบถามนักศึกษา พบว่า เหตุผลของการเข้าเรียนคณะพยาบาลนั้นส่วนใหญ่ ได้แก่ พ่อแม่บังคับมาเรียน ไม่อยากตกงาน เรียนตามเพื่อน บังเอิญสอบติด ส่วนน้อยจะตั้งใจมาเรียนเอง ส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติต่อการเรียนเหมาะสมน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อนุญญา คูอาริยะกุล และคณะ²⁴ ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีค่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาชีพอยู่ในระดับไม่ดี

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์ ความเครียด การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน สามารถทำนายพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุดในการทำนายพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้วยสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์และนักศึกษานั้นถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในกระบวนการศึกษาและประสิทธิภาพการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา²⁵ ซึ่งการสร้างสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์และนักศึกษานั้น ประกอบด้วยการแสดงออกทางคำพูด ท่าทาง บุคลิกภาพ อารมณ์ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาที่แตกต่างกัน²⁶ แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัย Generation Z เป็นบุคคลที่เกิดตั้งแต่ช่วง พ.ศ. 2540 เติบโตท่ามกลางสังคมแบบดิจิทัลกับความสะดวกและทันสมัย สืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตได้ง่ายและ

รวดเร็วกว่าการเปิดตำรา ดำเนินชีวิตด้วยการติดต่อผ่านระบบไร้สาย สื่อสารผ่านหน้าจอสมาร์ทโฟน แทนการพูดคุย กล่าวคือ กล่าวแสดงออก รักอิสระ ต้องการการยอมรับในความแตกต่าง เปิดกว้างทางความคิด การค้นคว้าหาความรู้ ไม่ชอบบอกรอย²⁷ อีกทั้งความไม่มั่นใจและระยะห่างระหว่างช่วงวัยของอาจารย์กับนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษามักจะหลีกเลี่ยงการขอคำปรึกษาแม้จะเกิดปัญหาในชีวิตก็ตาม²⁸ แม้สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้มีการมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ลดลง แต่พฤติกรรมการเรียนก็ยังอยู่ในระดับปานกลางได้เพราะมีความเชี่ยวชาญในการใช้สื่อเทคโนโลยี สอดคล้องกับการศึกษาของ รวมพร มินานนท์ และคณะ²⁹ ที่พบว่า ลักษณะของอาจารย์ที่มีความเข้มงวดมาก ใช้อารมณ์ ไม่มีการเตรียมตัวสำหรับการสอนจะส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม ในเชิงทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษานั้นควรจะเป็นปัจจัยมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ดังเช่นการศึกษาของ ประภัสสร ชโลธร³⁰ ที่พบว่า สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และพฤติกรรมการเรียนในระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่จะมีด้านพฤติกรรมทางวาจา การพูดคุยระหว่างที่มีการสอนในชั้นเรียน ส่งผลต่อสัมพันธภาพด้านบวกได้ เป็นที่น่าสนใจว่า การศึกษานี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงการระบาดของโรค COVID-19 ทำให้นักศึกษาต้องปรับเปลี่ยนการเรียนเป็นแบบออนไลน์มากขึ้น มีการมอบหมายให้นำเสนองานผ่านสื่อ การต้องศึกษาค้นคว้าเนื้อหาด้วยตนเองและการสื่อสารผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ช่องทางเดียว ทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนลดน้อยลงเมื่อเทียบกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์มีอิทธิพลทางลบกับรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ

การศึกษาที่ผ่านมา อันเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่ควรมีการศึกษาต่ออย่างลึกซึ้ง

ผลการศึกษายังพบว่า ความเครียดเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รองมาจากสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์ โดยความเครียดในระดับที่น้อยถึงปานกลางย่อมส่งผลดีต่อพฤติกรรมเรียนมากกว่าความเครียดในระดับสูง เนื่องจากความเครียดเป็นปฏิกิริยาของการตอบสนองต่อการปรับตัวต่อสิ่งเร้าที่มีในรูปแบบของเหตุการณ์ต่างๆ รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคลนั้น^{30,31} บุคคลที่มีความเครียดระดับน้อยจะก่อให้เกิดการตื่นตัว เกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ได้เพิ่มขึ้น และมีการปรับตัวที่ดี³² ในนักศึกษาพยาบาลที่มีความเครียดระดับน้อยถึงปานกลางจะมีความรู้สึกกังวลต่องานที่ได้รับมอบหมาย ไม่อยากถูกอาจารย์ตำหนิ มักแสดงพฤติกรรมเรียนที่เหมาะสม ได้แก่ การทบทวนตำราเรียน เตรียมตัวก่อนการฝึก รวมถึงการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามกำหนดเป็นต้น แต่หากมีความเครียดในระดับที่สูงก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมเรียนที่ไม่เหมาะสมได้³¹ โดยการศึกษาของ มณฑา สายธารวานิษฐ์กุล, สายฝน เอกวรากล และ นาบีลา ยุมยวง²⁸ พบว่าความเครียดและปัญหาทางสุขภาพจิตส่งผลกระทบต่อ การเรียนและสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น จากการศึกษาของงานวิจัยนี้ พบว่า ความเครียดมีอิทธิพลเป็นไปในทางบวกกับพฤติกรรมเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยหรือทฤษฎีที่ผ่านมา เช่นเดียวกับสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และแตกต่างกับการศึกษาของ ฉันทนา แรงสิงห์ และ สติธย์ วงศ์สุรประกิจ³³ ที่ศึกษาปัจจัยทางสุขภาพจิตที่มีผลต่อพฤติกรรมเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จำนวน 390 คน พบว่า ความเครียดมีความสัมพันธ์

เชิงลบกับพฤติกรรมเรียน อาจเป็นเพราะว่าในการประเมินระดับความเครียดนั้นสามารถประเมินได้ในหลายมิติ ซึ่งการใช้แบบประเมินความเครียดในการศึกษานี้ เป็นการประเมินความเครียดโดยรวมที่ไม่ได้ระบุเจาะจงในด้านการเรียน และเป็นแบบประเมินที่ใช้ประเมินปฏิกิริยาการตอบสนองต่อความเครียดเท่านั้น อีกทั้งช่วงระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นช่วงที่มีการระบาดของโรค COVID-19 จึงทำให้มีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนเป็นระบบออนไลน์มากขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาต้องปรับตัวเพิ่มขึ้นทั้งด้านการเรียน และการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเครียดที่สูงได้ ร่วมกับการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมใหม่ การสร้างสัมพันธภาพกับคณาจารย์ และเพื่อนผ่านช่องทางออนไลน์ รวมถึงการปรับตัวต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากเดิม ประกอบด้วยการเรียนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กัน ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาเตรียมตัวอ่านหนังสือ งานที่ต้องรับผิดชอบมีมาก และต้องบริหารเวลาด้านการเรียนเพื่อให้สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามกำหนด อีกทั้งไม่มีเวลาเตรียมตัวก่อนการฝึก จึงส่งผลให้เกิดภาวะเครียดได้³⁴

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวก และสามารถทำนายพฤติกรรมเรียนของนักศึกษาพยาบาลรองจากสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์ เนื่องจากการรับรู้ความสามารถด้านการเรียนนั้นถือเป็นคุณสมบัติสำคัญสำหรับนักศึกษาที่พึงมี โดยนักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียนที่ดีจะส่งผลต่อพฤติกรรมเรียนที่สูงขึ้นและสามารถประสบความสำเร็จด้านการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียนต่ำ เนื่องจากการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียนเป็น

สิ่งที่มีเฉพาะในนักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียนสูง ซึ่งจะมี ความอดทน มีความกระตือรือร้น สามารถบริหารจัดการเวลาเรียนได้ดีกว่า การรับรู้ความสามารถแห่งตนด้านการเรียนถือเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลสูงให้เกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการวิจัยของ สุระพรรณ พนมฤทธิ์, ศุภกิจ เจริญสุข และ นันทิกา อนันต์ชัยพัทธนา³⁵ ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่างกั นมีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองต่างกันอย่ างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา นั้นพบว่า มีพฤติกรรมกรเรียนเหมาะสมปานกลางโดยมีพฤติกรรมกรเรียนด้านความวิตกกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเรียนอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลางเช่นกัน (Mean = 3.37, SD = 0.61) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิชขพร เทียบจัตุรัส³⁶ ที่พบว่า แม้ักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียนสูงก็ยังมี ความวิตกกังวลกลัวว่าจะไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน โดยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กร เช่น การพบเจอสถานการณ์ต่างๆ ระหว่างปรับตัวเข้ากับการเรียน การสร้างสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนใหม่หรือคณาจารย์ ซึ่งอาจส่งผลให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียนต่ำได้ กล่าวได้ว่าหากักศึกษาที่มีการรับรู้แห่งตนด้านการเรียนสูง แม้จะมีความวิตกกังวลด้านการเรียนก็ยังส่งผลให้มีพฤติกรรมกรเรียนที่เหมาะสมได้เช่นกัน

อีกทั้งผลการวิจัยยังพบว่า สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในการทำนยพฤติกรรมกรเรียนของักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพาได้เช่นกัน เนื่องจากักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ช่วงอายุ 18 - 23 ปี ซึ่งในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังจะพัฒนาเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย บทบาทหน้าที่

ภาพลักษณ์ การต้องการยอมรับจากบุคคลรอบข้างวัยนี้จะเริ่มห่างบ้านไม่ค่อยสนิทสนมคลุกคลีกับบุคคลในครอบครัวแต่จะมีความสนใจในกลุ่มเพื่อนมากกว่า³⁷ นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลของบุคลิกภาพของักศึกษาในมหาวิทยาลัย เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัวกันของกลุ่มักศึกษาส่งมีผลต่อแรงจูงใจและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน²⁵ อีกทั้งความเจริญในด้านเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นกับค่านิยมและวัฒนธรรมไทยในสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ดีสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนนั้นควรจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกเช่นเดียวกับการศึกษาของ ทศนา ทองภักดี²⁵ ที่พบว่า สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์และการคบเพื่อนของักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพของักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรได้ แต่ด้วยงานวิจัยนี้กลับพบว่า สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกลับมีอิทธิพลทางลบน่าจะมีสาเหตุมาจากช่วงที่เก็บข้อมูลวิจัยนั้นเป็นช่วงที่มีการระบาดของ COVID-19 งดการติดต่อทางสังคม มีการรณรงค์ให้กักตัวอยู่ที่บ้าน ส่งผลให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนกรเรียนการสอนเป็นระบบออนไลน์มากขึ้น ซึ่งักศึกษาส่วนใหญ่ติดต่อสื่อสารกับอาจารย์หรือกลุ่มเพื่อนผ่านช่องทางกรออนไลน์ มีการใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันที่ลดลง ก่อให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันที่ลดลง แต่ไม่ได้ส่งผลกับพฤติกรรมกรเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณิ ลัคนวณิช³⁸ ที่พบว่า พฤติกรรมกรคบเพื่อนที่แตกต่างกันไม่ได้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกัน

นอกจากนี้ผลการศึกษา พบว่า ักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมกรเรียนอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง และมีสัมพันธภาพระหว่างครอบครัวอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.75 (SD = 5.11) แต่ไม่ได้มีอิทธิพลในการทำนยพฤติกรรม

การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล จากงานวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับครอบครัว แต่พักอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยคนเดียวหรือพักอาศัยร่วมกับเพื่อนมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 7.10 จึงไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว แต่นักศึกษาพยาบาลยังได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน ค่ารักษาแนะนำ และกำลังใจจากบิดามารดาหรือบุคคลในครอบครัวอยู่เสมอผ่านเทคโนโลยี จึงไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามได้มีการศึกษาของ ชมพูนุท หิริโกกุล และคณะ¹² ที่พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษามากที่สุด และจากการศึกษาของ พิชฌาย์วีร์ สีนสวัสดิ์ และ เบญจวรรณ พิพฑารัต¹³ พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชบุรี โดยคุณภาพชีวิตที่ดีบ่งบอกถึงการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสังคม การมีส่วนร่วมกับบุคคลอื่น ด้านการเรียนรู้การศึกษามีพฤติกรรมเรียนที่ดี ด้านสภาพความเป็นอยู่ ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นๆ ที่แตกต่างจากตนเอง เช่น เพื่อน ครอบครัว และอาจารย์ และด้านกิจกรรมหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับต่อการเรียนการสอน³⁹ ซึ่งอธิบายได้ว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลในครอบครัว แม้จะไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลได้ แต่ย่อมส่งผลต่อการมีพฤติกรรมเรียนที่ดี

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษา พบว่า สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์มีความสัมพันธ์เชิงลบมากที่สุดกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งช่วงระยะเวลา

ในการเก็บข้อมูลเป็นช่วงที่มีการระบาดของโรค COVID-19 การทำแบบประเมินเป็นระบบออนไลน์ และรูปแบบการเรียนการสอนเป็นระบบออนไลน์มากขึ้น ส่งผลให้การพบปะพูดคุยสื่อสารระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์น้อยลง ดังนั้นหากคณะพยาบาลมีการปรับเทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างกันมากขึ้น ส่งเสริมให้อาจารย์ได้มีการพูดคุยกับนักศึกษาพยาบาลได้อย่างทั่วถึง รวมถึงการเพิ่มเทคนิคการสอนที่ดึงดูด การกระตุ้นหรือรายละเอียดที่ชัดเจนเพื่อให้นักศึกษามาขอรับคำปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียน ย่อมส่งผลกับพฤติกรรมการเรียนที่ดีขึ้น

2. ผลการศึกษาสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพฤติกรรมเรียน โดยจัดบรรยากาศการเรียนที่ช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ลดบรรยากาศที่ตึงเครียด และเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนมากขึ้น เช่น การมอบหมายงานที่มีการกระตุ้นให้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ การเปิดกว้างในการนำเสนอโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีมากขึ้น การยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างและให้นักศึกษาได้สะท้อนคิดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการศึกษาแบบกึ่งทดลอง เพื่อจัดกิจกรรมหรือโปรแกรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมเรียนของนักศึกษาพยาบาล
2. ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาล

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยบูรพาที่สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย งบประมาณเงินรายได้ คณะพยาบาลศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

เอกสารอ้างอิง

1. Keeratiyutawong P, Mahakayanun S, Boonnate N, Aungkprasatchai W. Learning styles of undergraduate nursing students Burapha University. Ramathibodi Nursing Journal 2016;21(3):382-94. (in Thai).
2. Moopayak K, Udomphanthurak J, Kanyapattanaporn C, Sangchan C, Kaesornsamut P. Correlation between emotional intelligence and adaptive behaviors of nursing students. Nursing Science Journal of Thailand 2015;33(1):55-65. (in Thai).
3. Muenthaisong S, Amornrojanavaravutti W, Ladla A. Factors predicting mental health in nursing students. Journal of Nursing Science & Health 2018;41(2):99-107. (in Thai).
4. Sirisamphan O, Mahakhan P. Study of student learning Faculty of education Silpakorn University. Veridian E-Journal Silpakorn University 2011;4(2):377-93. (in Thai).
5. Photinak P, Chamnan S, Chaichompoo S. Factors affecting academic achievement of undergraduate students with low grade point average in Burapha University. Journal of Educational Administration Burapha University 2013;8(1):47-62. (in Thai).
6. Thaweekoon T, Nintachan P, Sangon S. Factors predicting stress in graduate nursing students. Nursing Journal of the Ministry of Public Health 2010;22(3):1-11. (in Thai).
7. Fukfon K, Sriwichai P, Chairinkhom S, Tanyapansin P. Stress and factors related to stress of nursing students regarding the first clinical nursing practice. Journal of Nursing and Health Research 2018;19(1):161-7. (in Thai).
8. Bandura A. Self-efficacy: the exercise of control. New York: W.H. Freeman; 1997.
9. Rowbotham M, Schmitz GS. Development and validation of a student self-efficacy scale. Journal of Nursing Care 2013;2(1):1-6.
10. Panomrit S, Chareonsuk S. Self-regulation learning among nursing students who were different in perception of their self-efficacy. Journal of Nursing and Education 2011;4(2):94-107. (in Thai).
11. Isornpreeda P, Thongwiset T. Teacher-student interpersonal behavior: theoretical model, assessment, and research review. Journal of Education Studies 2017;45(3):206-20. (in Thai).
12. Hirikokul C, Chookhampaeng C, Phusee-orn S. The factors related to undergraduate students' quality of life at Mahasarakham University. Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University 2007;26:30-9. (in Thai).
13. Sinsawad P, Pittard B. Factors related to quality of life of nursing student at Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi. Kuakarun Journal of Nursing 2016;23(1):7-20. (in Thai).

14. Mahakhan P. The study quality of life bachelor degree Faculty Education Silpakorn University. [Internet]. [cited 2020 November 28] Available from: [https:// www.educ.su.ac.th/2013/images/stories/100755_06.pdf](https://www.educ.su.ac.th/2013/images/stories/100755_06.pdf).
15. Weinstein CE, Palmer DR, Acee TW. User's Manual Learning and Study Strategies Inventory (LASSI). 3rd ed. Texas: H & H Publishing Company; 2016.
16. Polit DF, Beck CT. Nursing research: generating and assessing evidence for nursing practice. 10th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer Health; 2017.
17. Mahatnirankul S, Pumpaisanchai W, Tapanya P. The construction of Suan Prung Stress Test for Thai population. Journal of Suanprung Psychiatric Hospital 1997;13(3):1-20. (in Thai).
18. Rowbotham M, Schmitz GS. Development and validation of a student self-efficacy scale. Journal of Nursing Care 2013;2(1):1-6.
19. Hengudomsub P, Chaimongkol N, Toonsiri C. Learning style and learning self-efficacy among nursing students. [Research Report]. Chonburi: Faculty of Nursing Burapha University; 2017. (in Thai).
20. Bussahong S. Factors related to social intelligence of nursing students. [Master's Thesis, Faculty of Nursing]. Burapha University; 2018. (in Thai).
21. Thaiwong S. The effects of group rational emotive behavior counseling on study strategies and the level of achievement in the probation students. [Master's Thesis, Faculty of Education]. Ramkhamhaeng University; 2001. (in Thai).
22. Chompuming W. Time management of nursing students at Boromarajonani College of Nursing, Suphanburi. Journal of Health and Nursing Research 2019;35(3):199-211. (in Thai).
23. Lokawit K. Time management ability of nursing students at Pathumthani University. Pathumthani University Academic Journal 2011;3(1):27-37. (in Thai).
24. Kooariyakil A, Yottavee W, Intichot N, Nualthong W, Inpanour W. Attitude toward the nursing profession of nursing students of Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit. Journal of Health Science Research 2012;6(1):18-26. (in Thai).
25. Thongpakdee T. Relationship between experience in university and the personality of undergraduate students at Srinakharinwirot University Prasarnmit. [Research Report]. Bangkok: Srinakharinwirot University; 2010. (in Thai).
26. Chalothorn P. The correlation between teacher-student interactions and undergraduate studying behavior Faculty of Education Nakhon Ratchasima Rajabhat University. NRRU Community Research Journal 2016;10(2):7-16. (in Thai).
27. Taiwong A, Chitpakdee B. Generation Z registered nurse of the health system in Thailand: Challenging management strategies for nursing administrators. Royal Thai Navy Medical Journal 2021;48(1):199-209. (in Thai).

28. Saithanwanitkul M, Aekwarangkoon S, Yumyung N. Situations, needs, and a guide for actions in mental health and students' psychiatric and mental health service, Walailak University. Royal Thai Navy Medical Journal 2021;48(1):37-52. (in Thai).
29. Minanon R, Pornsumritchok J, Punyadee J, Wiwathakamonchai A, Kemathad C. Factors influence the teaching and learning of nursing students in the principles and techniques of nursing subject, Borommarajonani College of Nursing, Chiang Mai. Nursing Journal 2013;40(4):126-38. (in Thai).
30. Lazarus RS, Folkman S. Stress appraisal and coping. New York: Springer Publishing Company; 1984.
31. Selye H. The stress of life. Revised ed. New York: McGraw Hill Book; 1976.
32. Peammongkol P. Psychiatric nursing and mental health. Bangkok: Thammasarn; 2013. (in Thai).
33. Reangsing C, Wongsurapakit S. Mental health related factors to the learning behaviors among first year students at Mae Fah Luang University. Nursing Journal 2014;41(1):123-32. (in Thai).
34. Limthongkul M, Aree-Ue S. Sources of stress, coping strategies, and outcomes among nursing students during their Initial practice. Ramathibodi Nursing Journal 2009;15(2):192-205. (in Thai).
35. Panomrit S, Chareonsuk S, Ananchaipatana N. Self-regulation learning among nursing students who were different in perception of self-efficacy. Journal of Nursing Education 2011;4(2):94-107. (in Thai).
36. Taipjutorus W. Academic self-efficacy of undergraduate students in mass communication technology, Rajamangala University of Technology Pra Nakorn. In: The 9th Rajamangala University of Technology National Conference "Creative RMUT and Sustainable Innovation for Thailand 4.0"; August 7-9, 2017. IMPACT Arena, Exhibition and Convention Center, Muang Thong Thani, Nonthaburi; Bangkok: Institute of Research and Development Rajamangala University of Technology Pra Nakorn; 2017. p. 243-51. (in Thai).
37. Wannasiri T, Pratakkulvongsa S. The development of relationship between adolescent and elders in their families in Prongmadeur community. Area Based Development Research Journal 2016;8(1):100-15. (in Thai).
38. Lukanavanich S. Personal relationship, living behaviors, and academic achievement of university students in the private residence, Rangsit area, Pathumthani. BU Academic Review 2014;13(1):1-19. (in Thai).
39. Handershatt AB, Wright SP, Handerson D. Quality of life correlates for university students. NASPA Journal 1992;30(1):11-9.